

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI
2015 YILI DOĞRUDAN FAALİYET DESTEĞİ (DFD) PROGRAMI

“SAKARYA'DA TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖR ANALİZİ VE ÖNERİLER RAPORU ” PROJESİ

REFNO: MARKA TR42/15/DFD/0042

Bu basın bülteni T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın desteklediği “Sakarya'da Tarım ve Hayvancılık Sektör Analizi ve Öneriler Raporu ” projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Sakarya Ticaret Borsası'na aittir ve T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın görüşleni yansıtmaz.

www.stb.org.tr.com.tr

Tekeler Mahallesi Çevre Yolu Üzeri No:81
Sakarya-Adapazarı
Tel: 0264 278 42 30 Faks: 0264 278 42 32

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ : SAKARYA TİCARET BORSASI

PROJE FİNANSMANI : DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI

PROJE TOPLAM BÜTÇESİ : 54.287,50 TL.

FAALİYET SÜRESİ : 3 AY 'dır.

«Sakarya'da Tarım ve Hayvancılık Sektör Analizi ve Çözüm Önerileri Raporu» Projemizi iki ana başlık altında topladık.

1-Genel Amaçlar

2-Özel Amaçlar şeklinde özetleyebiliriz.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

GENEL AMAÇLAR

Sakarya TB olarak Doğu Marmara Kalkınma Ajansının proje desteği ile, Sakarya' nın tarım ve hayvancılık alanında kalkınması ve rekabet gücünün arttırılarak mevcut durumun analiz edilmesi, tehdit ve risklerin önlenmesinde önerilerin geliştirilmesi ve planlama çalışmaları yapılması için Sakarya da Tarım ve Hayvancılık Sektör Analizi ve Öneriler Raporu hazırlanmasıdır. Bu raporun yerel ve ulusal politika yapıcılara ulaştırılması ile;

- Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlar hakkında farkındalık artacaktır,
- Sakarya da tarım ve hayvancılık alanında markalaşma ve -yenilikçiliğin artması sağlanacaktır,
- Tarım ve hayvancılıkta verimliliğin ve yüksek kalitenin teşvik edilmesinin sağlanması için temel oluşturacaktır;
- Tarım ve hayvancılık sektörü için ticari potansiyel farkındalığı yaratarak tarımda örgütlenmenin ve ürün borsacılığının yaygınlaştırılmasını ve pazarlama altyapısının geliştirilmesi sağlanacaktır.
- Tarım ve hayvancılıkta yatırım yapmayı düşünen potansiyel yatırımcılara yol gösterici nitelik taşıyacaktır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

ÖZEL AMAÇLAR

Sakarya' da Tarım ve Hayvancılık Sektör Analizi ve Öneriler Raporu ile;

- ✓ Bölgedeki diğer sektör araştırmalarına temel teşkil etmek,
- ✓ Bölgede tarım ve hayvancılık yatırım alanları araştırma ve desteklerine fikir vermek amacıyla yatırımcıların bölgeye yönlendirilmesine katkıda bulunarak böylece sektörde istihdam artışına olanak sağlamak,
- ✓ Sakarya' nın tarım ve hayvancılık alanında markalaşmasını ve tanınırlığını artırmak ve yenilikçi ürünler ile tarım ve hayvancılıkta inovasyon fırsatlarını göstererek ülkede farkındalık yaratmak,
- ✓ Tarım ve hayvancılık sektöründe ; bölgesel olarak uzun vadede değer artışı, markalaşma ile ihracat artışı yaratarak ulusal ekonomiye katkıda bulunmak,
- ✓ Bölge kalkınma planlarına veri oluşturmak.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

BU PROJİYİ NEDEN HAZIRLADIK ?

- 1- Borsamız stratejik hedefleri içerisinde yer alan Sakarya'nın gelişimine katkı sağlamak,
- 2- Borsamız stratejik hedefleri içerisinde yer alan sektörel ve bölgesel sorunlar için politika üretme kapasitesini geliştirmek,
- 3- Doğu Marmara Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan Doğu Marmara Bölgesi 2023 hedefleri kapsamında ;
 - Bölgesel tarım ürünlerinde markalaşma ve yenilikçiliğin sağlanması,
 - Tarımda verimliliğin ve yüksek kalitenin sağlanması,
 - Tarımda örgütlenmenin, ürün borsalarının ve arazi toplulaştırmasının yaygınlaştırılması,
 - pazarlama altyapısının geliştirilmesine katkı sağlamak.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

PROJE FAALİYETLERİ

Projemiz kapsamında Sakarya Ticaret Borsası; tarım ve hayvancılık alanında belirleyici ve etkileyici kişi ve kurumlar yanında, etkilenen kişi ve kurumları da kapsama alacak bir analiz çalışması gerçekleştirmiştir.

- Proje ile; Öncelikle paydaşlarla derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Tarım ve hayvancılık alanında; Sakarya’da söz ve etki sahibi **10 Kurum ve Kuruluştan 21 Yetkili ile derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir**. Bu görüşmeler ile, güncel yerel verilere ulaşılmış, görüşülen kişilerden sektöre ilişkin değerlendirmeleri ve önerileri alınarak raporlanmıştır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

- Projemiz kapsamında; Anketörlere verilen eğitimler sonrası, Sakarya Ticaret Borsası (STB) üyelerine ve tarım ve hayvancılık sektöründe üreticilere anket uygulaması yapılarak görüşleri alınmıştır. **STB üyelerinden 300 kişiye 20 soru ve tarım hayvancılık alanında faaliyet gösteren üreticilerden oluşan 200 kişilik gruba 30 soru sorularak, toplam 500 kişiye ulaşılmıştır.** Çalışma sonunda anket sonuç raporu hazırlanmıştır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

14 Ekim 2015 de **İç Paydaş Çalıştayı** yapılmış meslek komitesi üyesi **92** kişinin katılımıyla tarım ve hayvancılığa ilişkin görüş ve öneriler paylaşılmıştır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

15 Ekim 2015 de **Dış Paydaş Çalıştayı** yapılmış; Sakarya'da tarım ve hayvancılık alanında düzenleyici ve etkileyici rol oynayan kamu, sivil toplum ve üniversite kurum ve kuruluşlarının üst düzey temsilcilerinden **56** kişi katılmıştır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

Projemiz ile; derinlemesine görüşme, anket ve çalıştay faaliyetleri ile toplamda 669 kişiye erişilmiştir.

Sakarya'da Tarım ve Hayvancılık Sektör Analizi Raporu Katılımcı Sayısı

Faaliyet	STB Üyesi	Üretici	Kamu / STK / Akademi
Derinlemesine görüşme	-	-	21
Anket	300	200	-
Çalıştay	92	-	56
Toplam	392	200	77
Genel Toplam	669		

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

Bütün yapılan çalışmaların tamamı bu rapor altında toplanarak, kitap haline getirilmiş ve ulusal-uluslararası politika yapan-uygulayan kamu kurum ve kuruluşları ile bu politika ve uygulamalardan etkilenen ve/veya sektörü etkileyen sivil toplum kuruluşlarına dağıtılmıştır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

SAKARYADA TARIM HAYVANCILIK SEKTÖR ANALİZİ RAPORU ÖZETLE

- Sakarya’da bu tarihe kadar yapılan çalışmalar ve yazılan raporlar ile bu proje kapsamında yapılan derinlemesine görüşme, anket ve çalıştaylarda paylaşılan görüşler büyük bir paralellik göstermektedir. Bu durum; gelinen aşamada, tarafların tespit ve öneriler konusunda bir uzlaşma içerisinde olduğunu ve artık bir eylem beklentisi içerisine girdiğini göstermektedir. Bu sebeple; rapor içerisinde detaylı olarak verilen tespit ve öneriler aşağıda özetlenerek sunulmaktadır.
- Sakarya’da tarım arazileri ve meralar korunmalıdır. 2000-2012 yılları arasında değişen büyükşehir belediyesi yasasıyla bütün ilçeler büyükşehir belediyesi etki alanına girmiştir. Bu sebeple, kentsel dönüşüm, şehircilik ve sanayileşme ile ilgili nazım imar planları bu 12 yıl içerisinde sürekli yenilenmiştir. Ancak, gerçekleşen uygulamalar, tarım arazilerini koruyacak şekilde, bu nazım imar planlarının yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Gerek merkezden kanuni düzenlemeler ile gerek yerelden belediye ile yapılacak ortaklaşa çalışmalar ile tarım alanları ve meralar korunmaya alınmalıdır. Ayrıca son yerel seçimle tüm ilin Büyükşehir sınırına dahil edilmesi sorunu çözüme kavuşturulmalıdır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

- Kamu kurumlarının başladığı verimlilik ve karlılığı arttırmaya yönelik, giderek küçülen tarım arazilerinin toplulaştırma projesi hızlıca tamamlanmalı ve en kısa zamanda hayata geçirilmelidir. Ayrıca, parçalı toprakları toplu işlemeye yönelik başka özendirici projeler de geliştirilmelidir.(Hazineye ait tarım arazilerinin üretici veya STK 'lara tahsisi)
- Geçmiş verilerden yola çıkarak veya güncel olarak çiftçinin davranışlarına yönelik kamusal yönlendirmeler yerine, 2023-2050 yılları gibi çok uzun dönemler için Sakarya'da iklim, toprak, bitki projeksiyonları yapılmalı ve bu projeksiyonlarla tarım ve hayvancılık sektörü yönlendirilmelidir. Devlet destek ve teşvikleri de bu projeksiyona uygun şekilde hazırlanmalıdır.
- Kooperatif, birlik, borsa, oda v.b tarımsal örgütlerin; üretim-depolama-pazarlama-satış zinciri içerisindeki rol ve sorumluluk dağılımları gözden geçirilmelidir. Sakarya Ticaret Borsası; bu arz zinciri içerisindeki bütün aktörlerin işbirliğini alarak, ihtisas organize sanayi bölgeleri, lisanslı depoculuk, ihracat imkanları ve modernizasyon projeleri hazırlamalı ve hayata geçirmelidir.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

- Sakarya iklim ve toprağına özel tarımsal ve gıda ürünlerine ilişkin markalar (Müşkile Üzüümü, Eşme Ayvası, Kazımpaşa Karpuzu, Mersin Balığı, Kestane Kabağı-akkabak, Delisava-çakıldak Fındığı, Gıda Ürünleri : Kabak Tatlısı, Şekeri Ve Türevleri, Fındık Ürünleri, Uğut Tatlısı, Tarhana, Enginar Konservesi, Taraklı Erik Kurusu, Erişte, Ayva Lokumu Ve Cezeryesi, Köpük Helvası) yaratılmalı ve hem bu ürünler hem markalar geliştirilerek korunmalıdır.
- Tarım ve hayvancılık sektöründe; uygulamalı eğitimler ve araştırmalarla, uzun dönemli araştırma ve geliştirme projelerinin yapılabilmesi için gerekli bilimsel bilgi ve altyapı ihtiyacı karşılanmalıdır. Sakarya Üniversitesi, kamu ar-ge merkezleri ile birlikte Sakarya Ticaret Borsası, tarımsal ve hayvancılık ile ilgili kooperatif, birlik ve Ziraat odalarıyla işbirliği içerisinde yenilik ve ar-ge merkezi kurmalıdır. Bu merkezde hem tarım hem de hayvancılık alanında çalışmalar yapılırken, yüksek lisans ve doktora eğitimleriyle bölgenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanmalıdır. Teknoloji kullanımı ve ırk yetiştirme, tohum geliştirme v.b bir çok alanda yenilikçi uygulamaların hayata geçirilebilmesi için uygulamalı ar-ge ve eğitim merkezine ihtiyaç vardır. Bununla birlikte ilimizde yeni müteşebbisler doğacaktır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMODITY
EXCHANGE

- Sakarya' da hayvancılığı beyaz et ve kırmızı et olarak ele almak gerekmektedir. Beyaz et hayvancılığında et tavukçuluğu, yumurta ve su ürünleri bazında yapılan değerlendirmeler; et tavukçuluğu alanındaki gelişimin, yumurta ve su ürünleri alanında da yaşanması için; kamu kurumlarının bu alanda faaliyet gösteren sivil toplum örgütleriyle ve özel kuruluşlarla bir an önce Sakarya'ya özel projeleri planlaması ve hayata geçirmesi gerekli olduğunu göstermektedir. Su ürünleri özelinde Mersin balığının tükenen neslinin Sakarya nehrinde yeniden canlandırmasına olanak sağlayacak projeler arttırılarak sürdürülmelidir.
- Kırmızı et sektöründe; büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin geliştirilmesi için, manda yetiştiriciliğini de özendirerek şekilde, aile çiftçiliğinin gelişimini sağlayacak destekler yanında, hayvancılığın sebep olduğu çevresel zararları en aza indirecek şekilde, ihtisas organizeler ile birlikte modern büyükbaş üretim çiftliklerinin de kurulmasını kolaylaştıracak kredi imkanları sağlanmalıdır. Yem maliyetlerini minimize edecek yem bitkileri yetiştiriciliğine yönelik destekler yanında, meraların yeniden sektöre kazandırılması için sivil toplum örgütleri ve kamu kurumları işbirliği içerisinde çalışmalıdır.

**SAKARYA
TİCARET
BORSASI**
SAKARYA
COMMOITY
EXCHANGE

Dış mekan süs bitkileri, jeotermal ısıtmalı modern sebzeçilik, meyve üretimi, çatak projesi, modern sulama, çevresel atıkların değerlendirilmesi, eko-köy projesi, organik tarım ve iyi tarım uygulamalarına ilişkin başlatılan çalışmalar devam etmelidir. Şeklindedir.

Yayın Adı : Sakarya Yenihaber
Referans No : 51670731
Dağıtım alanı : Yerel
Yayın Periyot : Yıllık
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 19.10.2015
Sayfa : 9
Tiraj : 2100
Reklam E.(\$): 70,361111

AIJANS PRESS

'TARIMDA BEYAZ SAYFA AÇALIM'

İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açıp yol haritalarımızı değiştirmeliyiz

Yeni bir sayfa açmak için tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız.

ÖNERİLER

Tarım ve hayvancılık alanındaki önerilerin kendileri için önem arz ettiğini ifade eden Mete, "Sizlerin değerli görüşleriyle birlikte uzmanlarımız tarafından hazırlanan saha araştırmaları, anket çalışmaları sonucunda hazırlanacak olan bu raporla orta ve uzun vadede ilimizde kuruma ve kuruluşlara veri teşkil etmesi en büyük arzumuzdur" dedi. STB Meclis Başkanı Recep Pulat konuşmasında Sakarya'daki tarım ve hayvancılıkla ilgili

da ne durumda olduğumuzu iyi etmemiz lazım. Sakarya ülkeye yapasal sorunlardan dolayı bir tu yaşınmaktadır. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açıp ilimizi değiştirmemiz için çalışmalıyız" dedi.

SAHA ARAŞTIRIMI

Projenin saha araştırması İnovasyon Danışmanı Dr. İlimizde tarım arazilerini kamusal yönlendirme dönemi için hava, toprak ve su kaynakları gereği ve teşviklerinin de uygulanması için Sakarya'da ilhtisastarın, lisanslı depoları, sanayileşme, tarım master planları, tarım ve hayvancılık ürünleri belirler markalar yaratılmalıdır.

COĞRAFYA

Sakarya'nın farklı bir coğrafya olduğunu belirttik. Sakarya gayri safi milli ilimizin yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız.

Tarımın geleceği masaya yatırıldı

Sakarya Ticaret Borsası, Doğu Marmara Kalkınma Ajansının desteği ile yürütmüş olduğu "Sakarya'da Tarım ve Hayvancılık Sektör Analizi ve Öneriler Raporu" projesi kapsamında iç ve dış paydaş çalışmaları 14-15 Ekim 2015 tarihlerinde STB Konferans Salonunda gerçekleştirildi.

Projenin saha araştırmaları sonucunda hazırlanan raporun sunumu, STB Meclis Başkanı Recep Pulat tarafından yapıldı. Pulat, "Sakarya'da tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız."

Projenin saha araştırmaları sonucunda hazırlanan raporun sunumu, STB Meclis Başkanı Recep Pulat tarafından yapıldı. Pulat, "Sakarya'da tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız."

Projenin saha araştırmaları sonucunda hazırlanan raporun sunumu, STB Meclis Başkanı Recep Pulat tarafından yapıldı. Pulat, "Sakarya'da tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız."

Projenin saha araştırmaları sonucunda hazırlanan raporun sunumu, STB Meclis Başkanı Recep Pulat tarafından yapıldı. Pulat, "Sakarya'da tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız."

Projenin saha araştırmaları sonucunda hazırlanan raporun sunumu, STB Meclis Başkanı Recep Pulat tarafından yapıldı. Pulat, "Sakarya'da tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız. İlimizin gayri safi milli hasılasının yüzde 24'ünü tarım ve hayvancılıktan sağladığını belirttik. Tarım ve hayvancılıkta artık beyaz bir sayfa açmalıyız."

TEŞEKKÜRLER

18.11.2015

DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI
2015 YILI DOĞRUDAN FAALİYET DESTEĞİ (DFD) PROGRAMI

**“SAKARYA'DA TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖR
ANALİZİ VE ÖNERİLER RAPORU” PROJESİ**

REERNO: MARKA TR42/15/DFD/0042

Bu basın bülteni T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın desteklediği “Sakarya'da Tarım ve Hayvancılık Sektör Analizi ve Öneriler Raporu” projesi kapsamında hazırlanmıştır. İçerik ile ilgili tek sorumluluk Sakarya Ticaret Borsası'na aittir ve T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı'nın görüşleni yansıtmaz.

www.stb.org.tr.com.tr

Tekeler Mahallesi Çevre Yolu Üzeri No:81
Sakarya-Adapazarı
Tel: 0264 278 42 30 Faks: 0264 278 42 32